

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาหลักหิริ-โอตตปัปะเพื่อส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ใน พระพุทธานุสาเถรวาท
ผู้วิจัย	: พระครูสิทธิธรรมาภรณ์ (เจริญ)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระมหาสุพัทธ์ วชิราวุธ ป.ธ. ๙, Ph.D. : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์, กศ.บ,กศ.ม., Ph.D.
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษา ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาหิริโอตตปัปะในพระพุทธานุสาเถรวาท และ (๓) เพื่อศึกษาหิริโอตตปัปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท ผลการศึกษาพบว่า

ศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท พระพุทธานุสาเถรวาทถือว่าศีลเป็นข้อกำหนดให้คนในสังคมมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามแต่สถานะของบุคคลในสังคม และแยกออกเป็น ๒ ด้าน คือ การฝึกหัดขัดเกลาร่างกาย เพื่อความก้าวหน้าในคุณธรรมที่ยิ่งๆ เจริญขึ้นไป และการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคมอย่างหนึ่ง ศีลอาจจะมองในแง่ของระเบียบวินัยเพื่อสร้างสังคมที่เรียบร้อยอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขเป็นสภาพเกื้อกูลแก่การดำรงชีวิต ตลอดถึงเป็นเครื่องมือคุมความประพฤติทำให้กาย วาจาเรียบร้อยงดงามอยู่ในระเบียบ เป็นข้อปฏิบัติสำหรับกำจัดกิเลสชั้นหยาบที่แสดงออกทางกายวาจาขัดเกลาร่างกายให้คนประณีตขึ้น และฝึกอบรมกาย วาจาและอาชีวะให้อยู่ในสภาพปรกติและศีลนี้ยังมุ่งเน้นที่ให้ประโยชน์เกื้อกูลแก่สังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตลอดถึงพัฒนาตัวเองให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ

หลักหิริ-โอตตปัปะในพระพุทธานุสาเถรวาท คือ ความละอายและเกรงกลัวต่อการทำบาป ความสำคัญของหิริ-โอตตปัปะ ช่วยให้การรักษาศีลธรรมได้อย่างมั่นคง เหตุหิริ-โอตตปัปะ การกระทำและผลของการกระทำผิดต่อศีล วิธีปลูกฝังหิริ-โอตตปัปะ ให้เกิดขึ้นในใจกับคนทุกวัยเท่านั้นที่จะป้องกันการล่วงละเมิดศีล

หลักหิริ-โอตตปัปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท พบว่าหิริ-โอตตปัปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ได้แก่ ส่งเสริมไม่ให้ฆ่าสัตว์ ละเว้นจากการลักทรัพย์ การประพฤติผิดในกาม การพูดเท็จ ตลอดจนการดื่มสุรา คัมภีร์วิสุทธิมรรค สิลนิกายกล่าว หิริ-โอตตปัปะเป็นเหตุใกล้ของศีล เมื่อหิริ-โอตตปัปะมีอยู่ ศีลจึงเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ เมื่อหิริ-โอตตปัปะไม่มี ศีล

ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ ตั้งอยู่ไม่ได้ หิริ-โอตตปะจะเป็นหลักฐานของพฤติกรรมของมนุษย์ให้ชัดเจนจาก
บาปกรรมทั้งปวง อันเป็นการไม่ละเมิดต่อศีลได้ในที่สุด

Thesis Title : A Study of Hiri-Ottuppa (Integrity) for Supporting Five Precepts in Theravada Buddhism

Researcher : Phrakhru Sittawanrakhou (Jarum)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Suput Wachiravudho Pāli IX, M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Kiattisat Nakprasit M.E.d., Ph.D.

Date of Graduation : March 24, 2014

Abstract

This research had three purposes. They were to (1) study five precepts, (2) study Hiri-Ottuppa (Integrity) in Theravada Buddhism, and (3) study Hiri-Ottuppa (Integrity) for supporting five precepts in Theravada Buddhism. The results were found as follows:

Five precepts in Theravada Buddhism were considered as rules for people in the society to follow as disciples according to their own status in the society. There were two parts of precepts. The first part was to train oneself for a high progress in morals. The second part was to think about the benefits of others or society. The precept could be considered as disciples to create a complete society for a happy life. Besides, it could be considered as a tool to control a good behavior of body and mind, and a practice for getting rid of harsh desire shown in body and words for a more delicate behavior. The precepts also focused on living together with the others happily in the society including developing oneself's body and mind.

The principle of Hiri-Ottuppa (Integrity) in Theravada Buddhism was shame and fear to do sins. Hiri-Ottuppa (Integrity) helped people to keep precepts permanently. Fostering Hiri-Ottuppa (Integrity) in the mind of all aged people could prevent offending the precepts.

The principle of Hiri-Ottuppa (Integrity) for supporting the five precepts in Theravada Buddhism was abstaining from killing animals, from stealing, from sexual misconduct, from lie, and from alcohol drink. A scripture of Wisuthimak Silnithes said that Hiri-Ottuppa (Integrity) was a base of precepts because when Hiri-Ottuppa (Integrity) existed, the precept happened and remained. Without Hiri-Ottuppa (Integrity), the precept could not happen. Thus, Hiri-Ottuppa (Integrity) was a base of human to abstain from all sins.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สำเร็จด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและเมตตาจิตจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่านต่อไปนี้ คือ ท่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณ พระมหาสุพัตร วชิราวุธ, ป.ธ. ๙, ดร. ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาชี้แนะและตรวจสอบ เพิ่มเติมแก้ไขข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนตรวจสอบอักษรคำผิดต่างๆ ที่ผู้วิจัย พิมพ์ตกในหลายแห่งเพราะความรีบเร่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณเพื่อนนิสิตสหธรรมิกทุกท่านที่ช่วยชี้แนะ ตรวจสอบ เป็นกำลังใจให้ งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขออนุโมทนาและขอบคุณเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครราชสีมาทุกท่านที่ได้เอื้อเฟื้อตำรา วิทยานิพนธ์หนังสือ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ซึ่งได้อนุเคราะห์ด้วยดี

ขออนุโมทนาบุญกุศลผู้สนับสนุนทุนการศึกษา และเป็นกำลังใจตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

ขอมอบงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เพื่อเป็นวิทยาทาน และเป็นอนุสรณ์แด่บุพการี คือ บิดาและมารดา ผู้ที่ให้กำเนิดแก่ผู้วิจัยได้เจริญเติบโตจนกระทั่งได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ขอน้อมจิตอุทิศผลงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ บูชาแด่พระรัตนตรัย ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนนาม เพื่อบูชาพระคุณท่านเหล่านั้นที่มีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าได้มีความรู้ในพระธรรมวินัยมาตั้งแต่บรรพชาอุปสมบทและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในปัจจุบันนี้

พระครูสิทธิถาวรคุณ

๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓
๑.๗ วิธีการดำเนินการวิจัย	๗
๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับ	๗
บทที่ ๒ ศิล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๘
๒.๑ ความเป็นมาของศิล	๘
๒.๒ ความหมายของศิล	๑๔
๒.๓ องค์ประกอบของศิล	๑๖
๒.๔ ความสำคัญของศิล	๑๘
๒.๕ เหตุเกิดของศิล	๒๔
๒.๖ คุณค่าของศิล	๓๑
๒.๗ จุดมุ่งหมายของศิล ๕	๓๒
๒.๘ คุณและโทษของศิล	๓๙
๒.๘.๑ คุณของศิล	๓๙
๒.๘.๒ โทษของศิล	๔๐
๒.๙ อานิสงส์ของศิล	๔๓

๒.๑๐ สรุป	๔๔
บทที่ ๓ หลักhiri- โอตตัมปะในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๔๖
๓.๑ ความหมายของhiri-โอตตัมปะ	๔๖
๓.๒ ความสำคัญของhiri-โอตตัมปะ	๔๘
๓.๓ เหตุที่ทำให้เกิดhiri-โอตตัมปะ	๕๒
๓.๔ วิธีการปลูกฝังให้มีhiri-โอตตัมปะ	๕๓
๓.๕ โทษของการขาดhiri-โอตตัมปะ	๕๖
๓.๖ บุคคลตัวอย่างที่ละอายและเกรงกลัวต่อบาป	๕๘
๓.๗ สรุป	๖๓
บทที่ ๔ หิริ-โอตตัมปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕	๖๕
๔.๑ หิริ-โอตตัมปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕	๖๕
๔.๑.๑ หิริ-โอตตัมปะส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้อที่ ๑	๖๕
๔.๑.๒ หิริ-โอตตัมปะส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้อที่ ๒	๖๖
๔.๑.๓ หิริ-โอตตัมปะส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้อที่ ๓	๖๖
๔.๑.๔ หิริ-โอตตัมปะส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้อที่ ๔	๖๗
๔.๑.๕ หิริ-โอตตัมปะส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้อที่ ๕	๖๗
๔.๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมรักษาศีล ๕	๖๘
๔.๒.๑ การละเว้นจากการกระทำผิดศีล ๕	๖๘
๔.๒.๒ การสำรวมกาย วาจา และใจ	๗๐
๔.๒.๓ ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป	๗๑
๔.๓ สรุป	๗๒
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๔
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๗๗
บรรณานุกรม	๗๘
ประวัติผู้วิจัย	๘๒

คำอธิบายสัญลักษณ์ และคำย่อ

(๑) การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลี และภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๐๐ และฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา. (บาลี)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังคปาติ	(ภาษาบาลี)
วิ.มหา. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขุณฺธวรรคปาติ	(ภาษาบาลี)
ที.สี. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขัณฺธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.มู. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสก (ภาษาไทย)	
ม.อุ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.อุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปณณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ขุ.ป. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกนิกาย	(ภาษาบาลี)

อรรถกถา และปกรณ์พิเศษ

อง.ปญจก.อ. (ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรธปุรณี	ปญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.อ. (บาลี)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรธปุรณี	ปญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาบาลี)

(๒) การระบุหมายเลขย่อ

การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.ม. (บาลี) ๑/๑/๑ หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์พระวินยปิฎก ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑ หน้า ๑ การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น ส.ข. (ไทย) ๑/๑/๑. หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ชันธวาวรรค เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑ หน้า ๑

ส่วนการอ้างอิงอรรถกถา และปกรณ์พิเศษ ภาษาบาลีจะแจ้งชื่อคัมภีร์/เล่ม/หน้า ตามลำดับ เช่น วิสุทฺธิ ๑/๑๓๒ หมายถึง คัมภีร์ปกรณ์วิเสสวิสุทฺธิมรรค เล่มที่ ๑ หน้า ๑๓๒ ถ้าเป็นภาษาไทย จะระบุคำว่า “แปล” ในวงเล็บวงไว้ท้ายชื่อคัมภีร์ เช่น วิสุทฺธิ (แปล) ๒/๑๓๒ หมายถึง คัมภีร์ปกรณ์วิเสสวิสุทฺธิมรรคแปล เล่มที่ ๒ หน้า ๑๓๒